

COSINZEANA

REVISTĂ ILUSTRATĂ

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ DIRECTOR: DR. S. BORNEMISA

Anul VI. — Nr. 5.

ABONAMENTUL PE UN AN 80 LEI, PE 1/2 AN 40 LEI.
ÎN STRĂINĂTATE PE AN 160 LEI — UN EXEMPLAR 3.50.

Cluj, 10 Martie 1922

DI Dr. ALEXANDRU VAIDA, fost ministru-președinte al Țării,
împlinind 50 de ani, a fost călduros felicitat de toți prietenii și cunoșcuții săi.

O aniversare a domnului Dr. Alexandru Vaida.

Presă ardelenescă a sărbătorit deunăzi cei 50 de ani, pe care i-a împlinit dl Dr. Alexandru Vaida. O sărbătorire frumoasă, caldă și mai ales binemeritată. Vârsta de 50 de ani poate fi, în adevăr, un popas pentru a cântări faptele și trecutul unui om, și de aceea zicem, că bine a făcut presa ardelenescă, dând chiar în toiul celei mai înverșunate lupte politice, o deosebită atenție omului, care a fost mai mult de două decenii un stâlp al Românilor de dincoace de Carpați.

Dl Dr. Alexandru Vaida are în trecutul său politic acte, cari, privite astăzi prin prisma depărtării, îl ridică sus de tot și Românii ardeleni nu trebuie să uite niciodată ce-i datoresc acestui fruntaș plin nu numai de temperament, ci și de o sinceritate rară și temerară.

În momente grele, dl Dr. Alexandru Vaida a știut rosti cuvinte pline de răspundere și în glasul lui atuncia totdeauna a vibrat sufletul neamului nostru robit de dureri și înlănțuit de opreliști.

De câteori a știut găsi cuvinte potrivite pentru a zugrăvi durerea și revolta și mai ales de câteori a știut să se 'nalțe pe culmea unui naționalism sobru și curat, poporul nostru l-a admirat, l-a îndrăgit și l-a ascultat.

Încetul cu încetul numele dlui Dr. Vaida a devenit astfel o noțiune sinonimă cu lupta care nu cunoaște armistițiu, care nu vrea repaos și nu dorește împăcare. În cursul celor

peste douăzeci de ani de activitate politică, temperamentul acesta de luptător s'a petrificat atât de mult, încât pentru noi nu este azi nici o surpriză, că tot așa îl vedem și azi, după condițiile de viață politică a poporului românesc din Transilvania, s'au schimbat cu desă-

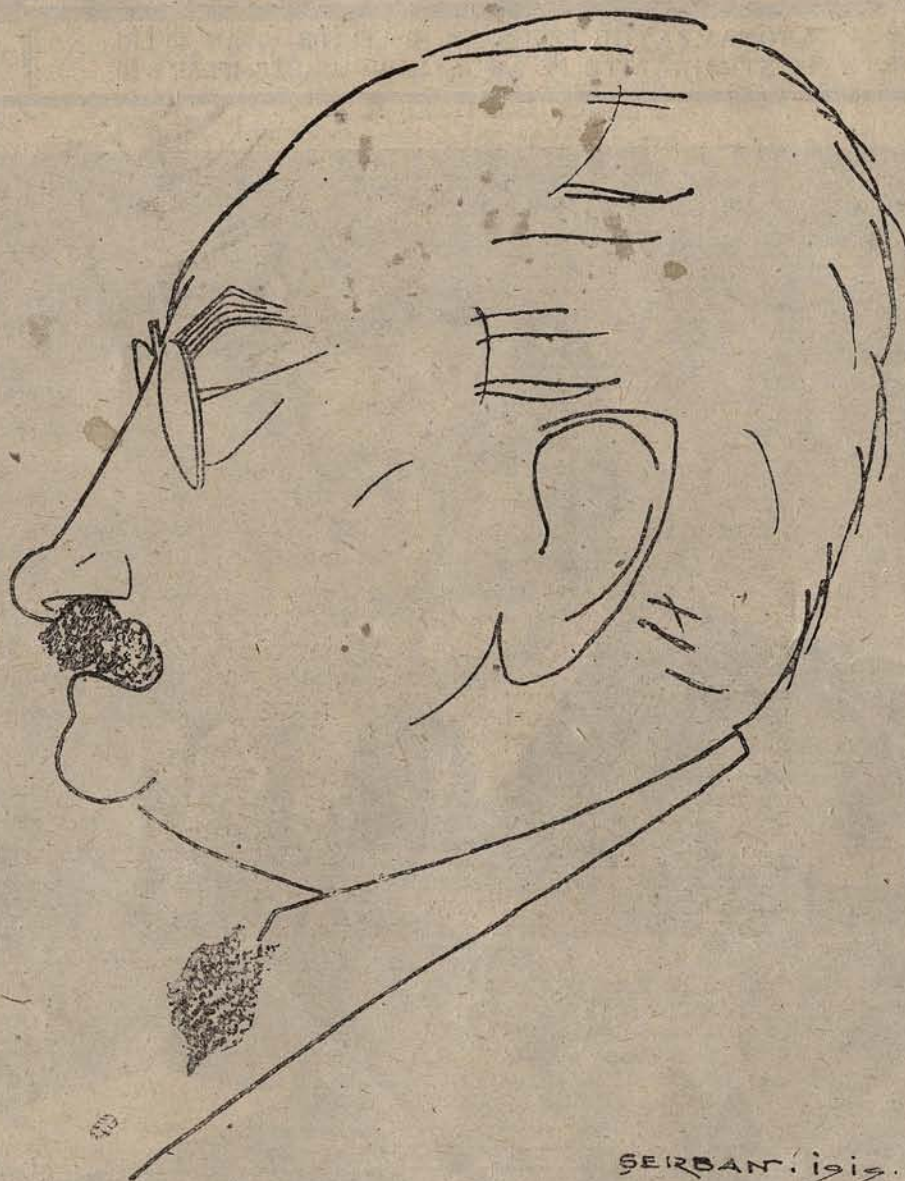
vârșire. Dar, nu se ține, desigur, de revista noastră, ca să aprecieze pe omul politic de astăzi, și de aceea nu ne îngăduim mai mult, decât să apreciem rolul politic al dlui Dr. Vaida în trecutul acela luminos, pe care astăzi îl sărbătorim cu toții, care ne-am născut, am trăit și am suferit pe aceste plaiuri.

Naționalismul sincer, puternic și cald din trecutul dlui Vaida, este pentru dânsul un perpetuu titlu de glorie și de recunoștință, și când afirmăm aceasta, recunoaștem că țara, care are bărbați de talia dlui Dr. Alexandru Vaida, este o țară de progres și cu idei

democratice, că însuși progresul și democrația sunt foarte sigure de izbânda lor în viitor, având sprijinitori și luptători ca Dr. Vaida.

Dl Dr. Alexandru Vaida poate fi fericit, că Românii de pretutindeni au toată încrederea în sufletul lui mare și cinstit, și de aceea în clipe de reculegere sufletească, nici unul nu se găsește, care să nu-i doriască mulți-mulți ani fericiți încă, pentru binele și fericirea țării.

Dr. S. B.

Biserica din Jucul-de-jos.

Cu acoperișul de șindilă, cu clopotnița înaltă, e un simbol, ce să năruie...

Atâtea vânturi potrivnice a întimpinat acest modest sălaș al Domnului, pe vremuri grele de obidă, și acum trosnind din toate încheieturile, se pregătește să-și dea obștescul sfârșit.

Nu numai oamenii sunt sub cârma vremilor, ci și alcătuirile ridicate de mâni omenești.

Când se năruie o biserică din vremile vechi, simți, că sub grinzile și iconostasul ei afumat, se prăbușește și duhul ce plutea de-asupra lor.

Atâta amar de vreme oamenii s'au închinat în acel sfânt locaș, cu ochii ațintiți la sfinții blânzi, cu bărbi lungi și albe, cari le zimbeau cu încredere, din vechile icoane. Fumul de tămâie, mirosul busuiocului și al florilor uscate dela icoana Maicii Domnului, a intrat în pereții de lemn, și oamenii când treceau pe acolo, în zilele de lucru, își descopereau capetele și își făceau cruce... Și așa, prin puterea credinții și a rugăciunilor ce s'au rostit în încăperea scundă și sărăcăcioasă, duhul Domnului s'a sălășluit într'ansa și i-a dat suflare de viață.

S'ar putea oare cuprinde în câteva rânduri grăbite, marele și înălțătorul mister, ce și-a destins aripile într'o umilă biserică dintr'un sat tot atât de umil?

Aici au primit botezul atâtea odrasle nevinovate; aici au silabisit cele dintâi rugăciuni, mai apoi.

Aici și-au descărcat sufletul prins în vârtejul sbenguielilor tinerești; aici s'au împărtășit pentru întâia dată cu trupul și sângele Domnului. Aici au primit binecuvântarea cununiei... aici își ușurau sufletul în zilele, când greul vieții se apăsă tot mai mult pe umerii ce se încovoiau de bătrânețe... și aici li-se cântă, în drumul spre cimitir, troparul: „Ceata sfinților a aflat izvorul vieții și ușa raiului“...

Câte vieți au trebuit să licărească o clipă și să

se stingă, în preajma bisericuței de lemn, în satul uitat și solitar, până să se nască acolo un om de talia lui *Gheorghe Barițiu!*

El pleacă din întunerecul satului pierdut în noapte, ca să vestească lumea românești cuvântul lui de apostol al vremilor ce aveau să vină. Graiul și slova lui au fost o Evanghelie pe vremile grele, când credința în viitorul neamului abia de mai licăria, ca un opaiț, amenințat cu stingere, de atâtea vânturi vrășmașe.

S'au lansat liste de subscripții pentru clădirea unei noi biserici în Jucul-de-jos.

Dacă posteritatea puțin recunoscătoare, a lăsat să se ruineze casa în care s'a născut Gheorghe Barițiu, nădăjduim că va repara această greșală, contribuind cu obolul ei, la ridicarea unei biserici noi în Jucul-de-jos.

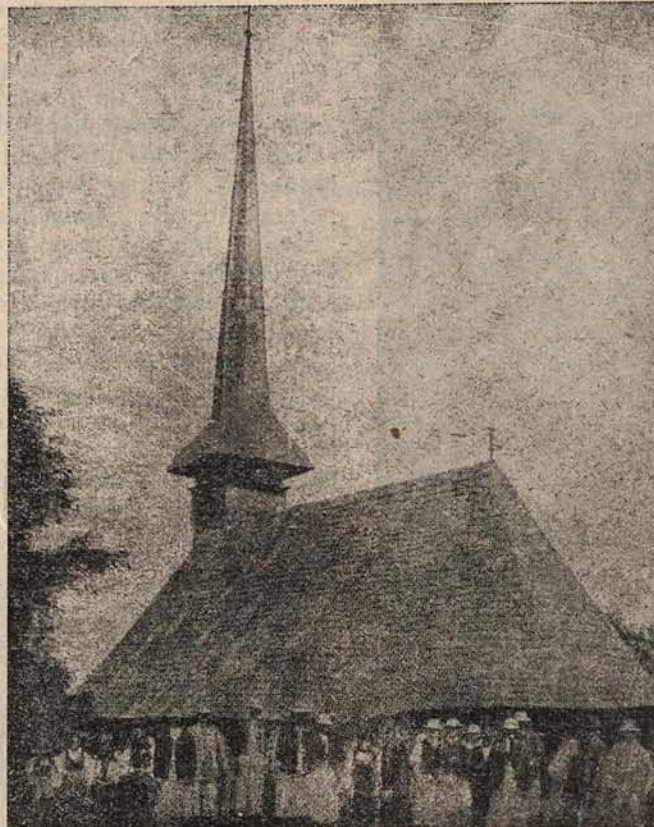
E un act de pietate acesta, pentru a proslăvi pomenirea marelui apostol al neamului, și un titlu de mândrie pentru generația de acum, știind să ridice din ruinele vechii bisericuțe în prăbușire, o altă biserică — „mult mai luminoasă, și mult mai frumoasă“...

Petronius.

*

Cum l-a chemat pe George Barițiu? În legătură cu acțiunea de a ridica un monument mai potrivit în locul modestei bisericuțe de lemn în care George Barițiu și-a

făcut întâiele sale închinări Celui Sfânt, e interesant a ști, că acele întâi închinăciuni nu le-a făcut în biserică din Juc George Barițiu, ci George Pop. Așa îl chema pe el într'adevăr, după familia sa. Ci mergând la școlile mai mari, la Liceu, în orașul Cluj, aci într'o clasă cu el se aflau așa de mulți elevi cu numele Pop, încât profesorii i-au dat lui George Pop, numele de Barițiu, pentru a-l deosebi de ceilalți. Prin munca sa mare, națională și culturală, a dat atâta strălucire numelu său celui nou, care eră mai mult o poreclă, încât nimenea nici nu-și mai aduce aminte de Pop, când e vorba de „*Barițiu*“. Nu numele face pe om, ci omul face numele!

Biserica din Jucul-de-jos, în județul Cojocna, p'asa Mociu. În comuna aceasta s'a născut marele bărbat Gheorghe Barițiu, întemeietorul „Gazetei Transilvaniei“ și cel dintâi luptător conștient al unității culturale a tuturor Românilor. În calitate de director de ziar a știut să concentreze la „Gazeta de Transilvania“ pe scriitorii Români de pretutindeni și astfel a contribuit mai mult, ca ori-cine, pentru creșterea unității noastre culturale.

CEVA DESPRE MUZEELE FRANCEZE

PĂRERILE LUI ROBERT DE LA SIZERANNE.

— PARIS —

Franța a fost în timpul din urmă mai cercetată din partea Ardelenilor și va fi de aici înainte tot mai mult. Ne va prinde bine să știm păreriile unui savant

Gioconda de Leonardo de Vinci,
care se poate vedea în original în Muzeul Louvre.

francez de mână întâi despre importanța muzeelor franceze. În decursul războiului a deschis revista pariziană „*Revue hebdomadaire*“ (rev. săpt.) o anchetă despre „Forțele Franței“, tratând, pe rând, toate problemele remarcabile în legătură cu viața culturală, artistică, din Franța și streinătate. — Despre însemnătatea muzeelor franceze a scris *Robert de La Sizeranne* (15 Sept. 1917). Articolul conține o mulțime de lucruri vrednice de cunoscut și la noi, de aceea încercăm să redăm în cele următoare, parte în reasumat, parte în traducere, unele din pasagiile marcante, despre unele din muzeele din Paris.

Despre „*Luvru*“ se exprimă *de La Sizeranne* astfel: „Mai întâiu de toate este muzeul care reunește între zidurile sale, lucrurile de artă cele mai diferite ca materie, ca lucrare și ca destinație: fragmente de edificii, sculpturi gigantice, catapitezme de altare, morminte, bronzuri, marmore, teracote, fildeşuri, porcelanuri, tapiserii, cristaluri, lucruri în email, bucăți în lemn lucrat, aurării și bijuterii precioase, tot atât de numeroase ca și picturi *al fresco*, cu vâpseli de apă, în ulei, acvarele, în creion, pastele: toate procedeele cunos-

cute la artele plastice pentru reproducerea sau interpretarea naturii, pentru ca să premărim pe zei sau ca să înfrumșetăm viața. Ceeace în Londra, d. e., are nevoie de trei muzee ca să se manifeste: de British Museum, de South Kensington și de National Gallery, o relevă „*Louvre*“-ul singur și încă cu câtă abundență. După aceea este *Luvrul* cel mai complet în sensul, că ne oferă din fiecare școală și din fiecare epocă de artă exemple, câte odată cele mai bune, totdeauna destul de bune și cari te fac să prevestești întreg restul. Nici o școală nu este reprezentată cu desăvârșire complet și superior, — afară de cea franceză, — dar nici una nu lipsește. Intr'asta zace originalitatea *Luvrului*. Muzeele italiene sunt aproape lipsite de artă din Flandra sau din Țările de Jos. Muzeele neerlandeze nu conțin nimic din arta italiană de oarecare valoare: cele din Prado (Madrid), din Ermitaj (St. Petersburg), din Drezda, München, Viena, Berlin, Bruxela, sunt mai eclecticice și oferă câte-odată bune microcosmuri de artă mondială, dar au început prea târziu sau au fost servite mai puțin bine de circumstanțe, n'au reunit decât foarte puține piese de prima ordine — afară de artiștii lor naționali.

Singurele muzee comparabile cu *Luvrul*, pentru interesul lor enciclopedic, sunt muzeele englezești, mai cu seamă dacă se adaugă aici muzeul Hertford House. Dar oricare ar fi varietatea infinită a bogățiilor lor, le lipsește în lucru: splendoarea Renașterii italiene.

Cei mai frumoși Veronese sunt în *Luvru*, cei mai frumoși Mantegna în *Luvru*, cei mai frumoși Leonardo

Sala Venere de Milo, în Muzeul Louvre, una dintre cele mai frumoase săli ale acestui muzeu. *Venera de Milo* este cea de pe pedestalul, care se vede înaintea fondului negru.

Un splendid tablou al lui Lecomte du Nouy: „Purtătorii de vești rele“, care este expus în Muzeul Luxemburg.

de Vinci, pe cari îi poți vedea, sunt în Luvru, cel mai frumos portret al lui Raffael se află în Luvru, iar în ceea ce privește Tițian, Corregio, Giorgione ceea ce avem noi (francezii, în Luvru) joacă un rol de frunte a tot ceea ce se poate vedea aiurea. Trecătorul, încunjurat de *Iecioara între stânci*, de *Nunta dela Cana*, de *Castiglione*, de *Antiope*, de *Concertul campestru* și de *Gioconda*, este îmbătat de bogăția cea mai capitală pe care o poate degaja o colecție de artă. Nici *Tribuna*, nici *Stanzele*, nici sala *Primăverii* din Florența, nici aceea a pânzelor lui Carpaccio din Veneția, nu condensează într'un singur punct atâtea raze strălucite. Adevărată ai acolo senzații mai subtile și mai strânse, câteodată mai pătrunzătoare și mai aspre, descinzi acolo mai adânc în domeniul subconștientului estetic; n'ai însă o strălucire atât de mare, asemănătoare cu cea din Luvru“.

Concluzia la care ajunge de La Sizeranne este: „Niciodată, pe nici un alt punct al pământului, n'a fost împrumutată atâta viață la atâta materie. ...Colecția de vase antice, este cea mai bogată din lume. Acea de (statuete de) *Tanagra*... este una din cele mai bogate și poate cea mai grațioasă. Colecția de ceramice din Extremul Orient, este fără de pereche. Mobilele franceze din secolul XVII-lea și al XVIII-lea nu le poți vedea nicăiri, ca în sălile acestea. Luvrul posedă aproape 40.000 de deseneuri, din toate școlile. Chiar și din stampele japoneze are exemple minunate“.

„De sigur, Luvrul are lacune. Fiecare o știe, că nici pictura engleză, nici Velasquez, nici Phidias și anumite aspecte ale artei grecești, nici sculptura florentină, nici primitivii germani, nici statuiele din Extremul Orient, nu sunt atât de bogat (de larg) sau destul de superior reprezentate dar, de cele mai multe-ori, chiar și acolo unde nu e abundență, exemplele sunt atât de bine alese și atât de sugestive, încât te fac să presimțesti restul...“

„Într'un cuvânt poate streinul, la rigoare, să cunoască arta tuturor timpurilor și a tuturor țărilor, fără ca să cunoască Luvrul – afară de școala franceză – dar cu condiția, ca să facă încunjorul Europei. Dacă vrei să găsești într'un singur muzeu

esențialul tuturor muzeelor din lume, trebuie să vii să cercetezi Luvrul“.

E de ajuns să amintim cetitorului că în Luvru se găsesc „*Victoria*“ dela *Samotrake*, *Venus dela Milo*, *Gioconda* lui *Leonardo da Vinci* și multe alte zeci de capod'opere, ca să înțeleagă punctul de vedere corect al învățatului francez.

După ce a analizat astfel calitățile și defectele Luvrului, trece de La Sizeranne la muzelele celelalte ale Parisului.

La „*Luxembourg*“ se poate vedea școala franceză contemporană, pictură, sculptură. „*Luxembourgul* consacrat celor în viață sau contemporanilor este un fel de *Purgatoriu*...“ pentru Luvru. Aici găsim pe sculptorii cei mai de seamă: *Bartholomé*, *Marceaux*, *Dubois*, *Mercié*, *Falguière*, *Dalou*, *Frémiet*, tot nume cunoscute în cercurile artistice

de astăzi. De La Sizeranne numește și pe *Rodin*. De când și-a scris referada a găsit opera lui *Rodin* un muzeu special, în apropiere de „*Invalizi*.“

În muzeul dela *Cluny* se găsește „tot ceea-ce arta părinților noștri a săvârșit pentru ca să orneze obiectele cele mai uzuale (folosite), pentru ca să împodobească pe om sau să înveselească ochii săi, dela naștere până la moarte“.

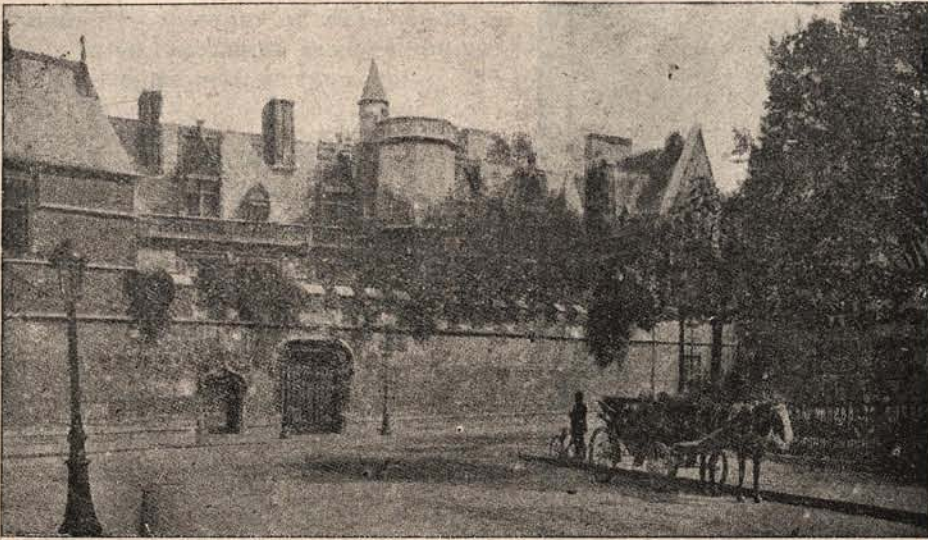
În „*muzeul de arte decorative*“ se găsește o colecție de mobile din toate epocile, ceramică, fierărie artistică, sticlărie, țesături prețioase. Dacă vrei să studiezi Renașterea, până la epoca din secolul XIX-lea, ceramica, bijuteriile, stampele decorative, mibiliarul și sticlăria, trebuie să vizitezi muzeul acesta.

„*Muzeul Religiunilor*“ sau *Guimet*, cum i se zice după numele fondatorului lui, un mecenat entuziast, este un punct de atracție pentru psihologi și aceia cari se ocupă cu religia popoarelor. Aici se găsesc mii și mii de statuete de sfinți în bronz, în lemn, în marmoră, în piatră, din Extremul Orient – material excelent pentru studiul religiilor comparate.

Din Extremul Orient se găsesc obiecte în colecția *Grandidir* (Luvru), în muzeul *Guimet*, în muzeul *Cernuschi*, în parcul *Monceau*.

Galeria de sculptură din frumosul muzeu Luxemburg, în Paris.

Muzeul Cluny din Paris, un muzeu istoric de cea mai mare însemnătate.

Pentru trecutul istoric al Parisului și al Franței, este de o deosebită importanță muzeul *Carnavalet*, unde se găsește un „microcosm al vechiului Paris”, mai cu seamă al sec. al XVIII-lea.

„Biblioteca națională” încă conține opere de artă, de valoare incomparabilă. Dar *Versailles*, *Chantilly*, *Fontainebleau*, *Saint-Germain*, *Malmaison*? Fiecare localitate are tablouri și alte obiecte de artă, cari — aranjate în timpul din urmă de custodele *de Nolhac*, cu mult bun simț, în mediul lor potrivit, — formează puncte atractive de prima ordine pentru streinul, care ar vrea să studieze arta franceză.

Mai amintim aici „muzeul de sculptură comparată” dela *Trocadero* (Paris), despre care a vorbit și dl prof. Iorga în timpul din urmă, militând pentru o secție românească mai bogată.

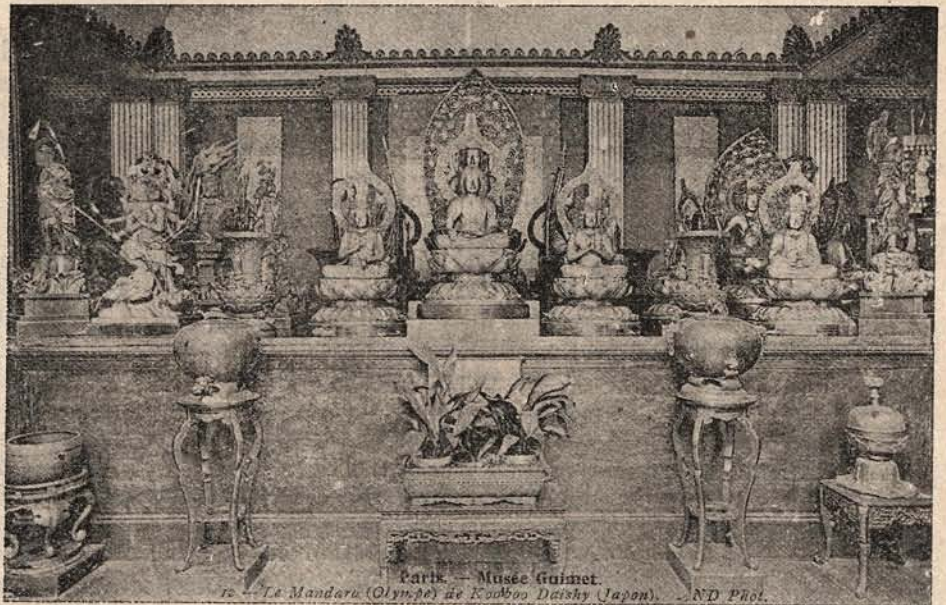
De *La Sizeranne* scrie:

Palatul din Versailles, cu fațada dinspre splendidul parc, care se 'ntinde înaintea lui. Întreg palatul acesta este azi transformat într'un muzeu superb. Aici în acest palat s'au întrunit și delegații popoarelor pentru a semnă tratatul de pace din 1919.

„În sfârșit, pe lângă muzeele cari sunt comori de artă originală și izvoare de emoție estetică, sunt muzee cari sunt sau cari ar putea să fie comori de exemple scoase din cele mai frumoase opere împrăștiate în lume și de izvoare de educație estetică. Acestea se pot compune numai din fotografii pentru desene, din mulajuri pentru sculpturi, din fotografiile de ansamblu și din mulajuri parțiale pentru monumente.

Acestea nu sunt, la drept spunând, bogății de ale țării, dar sunt puteri fiindcă suscită (dau îndemnuri) practicianilor și atrag pe cei ce studiază. Avem vreo câteva muzee de acestea în Franța, cărora nu le lipsește altceva, decât ca să fie mai bine cunoscute. Cel mai cunoscut muzeu este „*Muzeul de sculptură comparată*” din *Trocadero*,

Diferite obiecte religioase și zei ciopliți, care se pot vedea în Muzeul Guimet.

condus de dl *Enlart*. — Dl *Thiers* spunea cu orgoliu:

„N'am decât copii!”

Acelaș lucru l'ar putea spune încă cu mai multă îndreptățire și cu un orgoliu și mai bine justificat, dl *Enlart*. Colecția sa este unică în Franța, cel puțin în astfel de proporții. Muzeul acesta de copii, este cel mai original din muzee. Portaluri de catedrale, sau portice de palate, timpane de biserici, arcuri de bolți, capiteluri, aplecate pe coloanele lor, sarcofage în fund de cripte, margini (ghizdele) de bazinuri, amvoane, lanterne pentru morți, trepte în formă de melc, grupe statuare, busturi, medalioane: — muzeul acesta îmbrățișează toate acestea în cele două brațe imense ale sale, recurbate ca nește tentacule. Mobilizează arhitectura Franței, toate vechile monumente, și le aliniază într'o ordine logică și într'o lumină strălucitoare, care permite

să aperiți cele mai mici detalii, spre cel mai mare bine al învățământului.”

Nu este aici locul să înșirăm unele mici defecte ale muzeelor acestora, defecte, asupra cărora insistă

de *La Lizeranne* pentru ca să le coreagă: împărțea rea într'unele din ele, etc. — calitățile mari artistice pe cari le conțin ne vor îndemna să le vizităm tot mai mult și mai mult spre binele propășirii culturale. H. P. P.

Foametea din Rusia.

— Foamea amenință cu moarte 19 milioane de oameni. —

Articolul nostru din numărul trecut al revistei „Cosinzeana” da câteva informații generale asupra vieții de azi din imperiul sovietelor, arătând în linii mari greutatea fără de număr, cu care se luptă locuitorii acestei țări. În trecut arătasem și opera de ajutorare, care se desfășură mai cu seamă în America pentru a salva și ușura nenumerabilele dureri ale Rusiei de azi.

Reluăm acum firul acestei chestiuni și pentru a

adresate atunci lumii civilizate, au străbătut dincolo de hotarele țării și s'a pornit o acțiune universală pentru salvarea celor nenorociți. E adânc regretabil însă din punct de vedere omenesc, că statele oficiale au rămas surde la vaele milioanele de suflete, ce se prăpădesc și că acțiunea de ajutorare a luat numai un caracter social.

În fruntea acțiunii acesteia s'a pus *Nansen*, vestitul explorator polar, care a mers numai decât la fața locului și a luat cele mai întinse măsuri de ajutorare.

Din această călătorie a sa în împărăția foamei, *Nansen* reîntorcându-se nu de mult, a dat în vileag o mulțime de fotografii luate la fața locului, pentru a dovedi, că vestea îngrozitoare a urzii este în adevăr o crudă și extraordinar de dureroasă realitate. Scopul lui *Nansen* este de a storce mila tuturor oamenilor de bine și a statelor, pentru a salva vieța celor, ce se mai pot salva.

Din conferințele, pe care *Nansen* le ține în orașele mari apusene, se oglindește, că dacă nu se dă ajutor grabnic Rusiei nenorocite, sunt sortite să moară vre-o 19 milioane de oameni, iar 12—13 milioane vor muri foarte curând, dacă nu sosește hrana din streinătate. Spectrul este atât de desperat, că vre-o câteva milioane de oameni nu vor mai putea fi salvate în nici un fel, ori-câte ajutoare s'ar da, căci acestea nu vor mai putea sosi la vreme.

O fetiță ajunsă la ultimele limite ale răbdării de foame.

da o oglindă cât mai credincioasă asupra celor ce se petrec dincolo de Nistru, dăm în cadrul acestui articol câteva ilustrații, cari vorbesc mai izbitor, ca orice text.

Rusia sovietică nu a fost lovită numai de dureri morale și de-o desorganizare a vieții ei industriale și comerciale, — ci și de-o nenorocire mult mai grea și mai mare: de-o foame, ca și care nu a mai înregistrat, după cum se afirmă, nici-odată istoria. În vara anului trecut o secetă grozavă a nimicuit în ținuturile de pe lângă Volga, partea cea mai productivă a țării, toată recolta pe o întindere uriașă, locuită de peste 30 milioane de suflete. De grozava secetă pământul a crepat, sămănăturile s'au uscat și toată această populație s'a pomenit de-odată în fața celui mai cumplit flagel: al foamei. Sate întregi, mii și sute de mii de locuitori, au pornit atunci pe drumuri, ca să afle hrană și să-și salveze viața. În pribegie zeci de mii de ființe s'au prăpădit în chinurile cele mai cumplite și pe când a venit iarna, exodul acesta a devenit și mai jalnic și mai îngrozitor.

Cuvintele de desnađejde ale guvernului sovietic,

O ființă dându-și obștescul sfârșit în chinurile îngrozitoare ale foamei.

Trei trupuri de copii, cari au murit de foame.

În trecut amintim și faptul, că ajutoarele, ce se trimit în împărăția sovietelor, ajung toate la destinație și autoritățile bolșevice dau cel mai larg sprijin comisiunilor streine însărcinate cu distribuirea hranei. Nu se înregistrează aproape nici un jaf și totul merge în cea mai perfectă ordine. Iar organizarea ajutoarelor e atât de bine făcută, că cu mica sumă de 3 dolari, ceea-ce abia face 400 Lei, se poate salva viața unui om.

*

Cea care a făcut sforțări mai mari pentru a veni într-ajutorul nenorociților Ruși, a fost America. În Statele Unite Americane s'a constituit un Comitet de ajutorare a Rusiei prin trimiterea de *Misiuni Medicale* cari să lupte acolo împotriva boalelor contagioase ce se țin roiu sinistru asupra ținuturilor bătute de lipsuri și de foame. Au fost poțitiți medici din toate țările Europei, să meargă, pe rând, echipe după echipe, în misiune sanitară, să lupte contra tifusului exantematic, a holerei și a altor boale cumplite, — că vor fi plătiți foarte bine, cu 800—1000 dolari pe lună și toată întreținerea și toate îmbrăcămintele și le dă plata înainte pe câte jumătate de an. Medicul angajat stă la dispoziția conducerii misiunii și trebuie să ser-

vească cel puțin jumătate de an, — angajamentul însă se face pe un an deplin.

Ofertă într-adevăr ispititoare, dar care nu a găsit acel răsunset la care se așteptau americanii. Căci

și statele europene au încă lipsă, nu prisos de medici, și și cei-ce ar prisosi cu greu se pot hotărî pentru o misiune ca aceasta, care e mai mult o aventură, un joc cu capul, decât o misiune... Fiecare se întreabă: Unde îl poate arunca soarta în largul înfinit al acestui imperiu ca ne-altul? Dacă se va îmbolnăvi și el pe-acolo, cine-l va salva pe el, cine-l va transporta, își va mai revedea

O ceată de copii musulmani înflămânziți, în Saratoff.

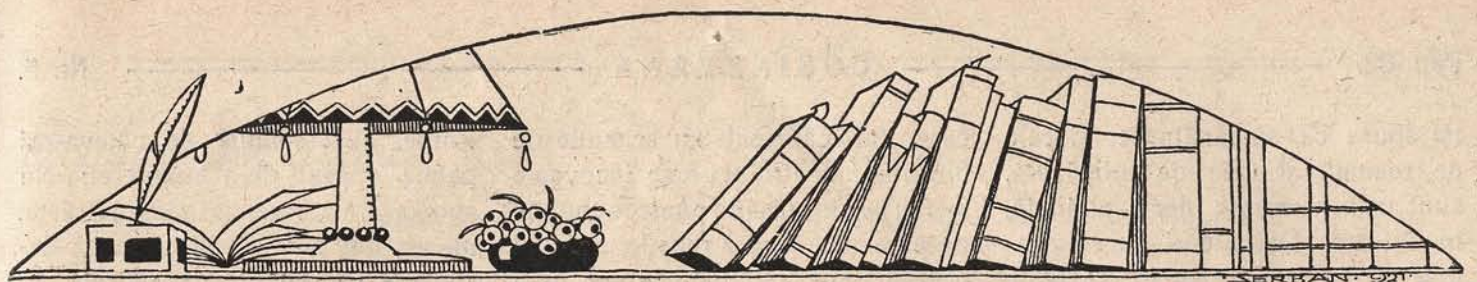
locul de unde a plecat, ori nu, când căile de comunicație și mijloacele de transport sunt așa de puține și atât de defectuoase cum sunt azi în Rusia. Și, iaca așa, dintr'un rău urmează altul, dintr'o nenorocire se naște alta și toate se rostogolesc ca avalanșă de stânci pornite din vârf de munte, asupra nefericitului popor rusesc, care a dorit să fie odată aievea „svoboda“ (liber), el singur stăpân pe sine, și în dorința asta a sa, n'a ținut samă de dezvoltarea treptată, de evoluție, ci și-a alungat stăpânirea veche sfărâmând și toată organizația pe care aceea o creiase.

Morții de foame sunt încărcăți în car și duși cu grămadă la cimitir. De multe-ori însă nici în groapă nu-l mai bagă nimeni, ci îi lasă acolo la marginea cimitirului.

O priveliște îngrozitoare, pe care a văzut-o în Buruluk Nansen, șeful misiunii de ajutorare a Rusiei infometate. Zeci de cadavre neîngropate zac clae peste grămadă, căci nu s'a mai găsit nimeni, ca să le îngroape, ci au fost lăsate la marginea cimitirului, pradă păsărilor și câinilor infomețați.

PAGINI LITERARE

Piciorul de lemn.

ION AGÂRBICEANU

- 4 -

III.

Dé când trenul trecu prin cea dintâi gară cunoscută, Andrei se ghemui și mai tare pe bancă, în colțul vagonului, după-ce își aruncase mantaua largă, descolorată și smolită, pe picioare. Trase cu coada ochiului să vadă dacă picioarele-i sunt ascunse bine, și dacă cei din vagon au luat în seamă grija cu care și-le ascundeă. Dar călătorii, cei mai mulți soldați în concediu, unii bolnavi, alții invalizi, nu-i aveau grija. Inghesuți ca niște sardine în cutie, vorbeau potoliți, cei mai mulți tăceau gânditori, și-și ștergeau, cu niște batiste smolite, sudoarea de pe frunte, de pe obrazi, de pe gât. Eră un năduf înecăcios în acest început de lunie, și cu toate geamurile deschise, din hainele, din trupurile soldaților, vagonul se umplea mereu cu un miros greu, ca de ceva stătut și rînced. Eră aceleaș mantale, aceleaș haine, cu care se târără prin noroiul tranșeelor, în care durmiră lângă focurile aprinse în văile munților. Unele purtau rotocoale de arsură, altele erau pline de smoala roților de căruțe, de tren. Eră soldați din toate armele, și ei până acum răspunseră scurt, fără plăcere, și la zece rânduri de călători civili, care-i întrebau de unde vin, unde mergeau, unde luptaseră; de trei zile călătoreau.

Andrei, câtă vreme trecu prin locuri necunoscute și călători cu oameni necunoscuți, nu simți poavoara acestui drum decât prin uci-gătoarea oboseală ce i-se vărsase în trup ca într'un vas pe care-l

umpli ochiu. Ii părea că nu mai rămase în el nimic, și că oboseala aceea este el însuși. Nu-și mai simțea întreg decât piciorul stâng, dela gënunche în jos, piciorul lui cel de lemn. Aveă însă senzația că oboseala din el, se scurgea încet, ca un lichid gros, și prin piciorul cel de lemn.

Totuși câtă vreme călători prin ținuturi necunoscute, Andrei Muntean nu simți decât bucuria reînțoarcerii. La întrebările camarazilor de arme, cum și-a pierdut piciorul, Andrei le răspunse, fără mare emoție, în câteva cuvinte, iar aceia se mulțumiră să deă înțelegători din cap, tăcuți și gânditori. Mai erau și alții cu picior de lemn în vagon, trei mai erau, iar în spitalul din care plecaseră, lăsaseră nenorociți cu sutele. Nu simți trebuința să și-l ascundă nici de străinii civili care se urcau într'o gară, ca, după trei patru stații, să se coboare, făcând loc altora.

Dar când văzú cea dintâi gară cunoscută, Andrei tresări, își luă mantaua și și-o aruncă pe picioare. Inghesuiala eră așa de mare încât și fără aceasta grije de-ași ascunde piciorul de lemn, cum stătea chiar în colț, cu piciorul cătră părete, cu greu l-ar fi luat în samă cineva care ar fi putut pătrunde în coridor, în dreptul ușii vagonului. De înfrat în vagon nu putea fi vorbă, indestuiala eră prea mare.

Totuși după această măsură de pază, Andrei se simți mai liniștit. După ce văzú că nime n'a luat în samă grigea lui, își întoarse fața spre geam, și începú să privească cu stăruință afară. Lanurile de grâu, unele înspicate, fugeau în urma trenului, iar în depărtări dealurile se roteau încet, domol, și totuș amețitor.

Orașul prin a cărui gară trecuse eră departe de satul lui, totuș fusese aci de vre-o patru ori, și cunoștea destul de bine locurile.

Direcțiunea și corpul profesoral al școalei medii de fete de Stat din Orăștie, aranjând producțiuni artistice și culturale, a format și o echipă de eleve, care să danseze jocuri naționale cu aceste prilejuri. Ilustrația noastră arată pe bravele eleve îmbrăcate în haine de călușeri, în mijloc cu o elevă-vătav, care conduce dansurile.

Iși spuse că sămănăturile, și cele de toamnă și cele de primăvară, sunt mai frumoase decât altădată, în alți ani. De câteori nu se gândise el, în cei doi ani de războiu, cum va rămâne pământul nelucrat și-l va umplea buruiana, când cele mai multe brațe de muncă țineau acum arma strânsă la piept. Și iată că pe-aici nu se cunoaște că-i războiu! Cine le lucraser? Iată că lumea nu se prăpădește fără de cei duși, fără de el și alții ca el! Ce prostie să crează că viața se va opri în loc fără de el!

Îl cuprinse un simțământ de descurajare. Se întrebă: nu era mai bine să nu-i lase pe doctori să-i taie piciorul? N'ar fi fost mai bine ca îndârjirea lui dela început, să fi ținut până la sfârșit? Ar fi murit, așa-i spuneau doctorii. Și dacă ar fi murit? S'ar fi prăpădit lumea? Iată lumii, vieții, puțin îi pasă de el și de alții, nu le simte lipsa. Cel puțin atunci ar fi murit ca un om. Ce folos că va trăi acum, ca un invalid ce era, ca un chilav?

Andrei se mișcă încet în colțul lui, aruncă o privire spre coridor: nu era nici o față cunoscută. Nime cunoscut nu se urcă din gara din care porni trenul acum.

Se uită din nou prin geam, c'un disgust amar față de sine însuși. Cum a putut el crede că ei, cei din războiu, sunt însași lumea, și că odată cu prăbușirea lor, se va prăbuși însași viața? Iată e același pământ aici, aceiași verdeață, sămănăturile. Toate stau neclintite, așa cum le-a lăsat el, care cutreerese o lume, și nu le pasă de nimic: beau din pământ și din soare și cresc fără nici o grijă de războiu, fără nici un strop din spaima din care el a băut până la nesimțire.

Disgustul, amărăciunea față de sine însuși, creștea cu cât trenul fugea prin regiuni tot mai cunoscute. Iată, aici, la stânga, vestitele fânețe din Aluniș, cu iarba înaltă, grasă și plină de flori, care se lasă domol, în brazde groase, în urma cosașilor. Limbile de oțel ale coaselor strălucesc și ici și colo subt

cute, dar cântecul nu se aude de huruitul monstrului ce se încovoia mereu pe șini, lăsând pânțele enorme pe care și le sugea repede, suflând necnrmat pe nări fumul gros, greu și înădușitor, care n'avea puteri să se ridice în văzduhul limpede.

De unde mai erau atâția cosași? Cum se puteau să se facă și acum lucrurile la vremea lor? Iată el își aduce bine aminte: în fânețele din Aluniș, nici când nu s'a început mai de vreme cositul fânului!

Andrei se simțea tot mai neînsemnat, tot mai puțin, tot mai lipsit de ori-ce preț. Ce deosebire între plecarea și întoarcerea lui! Atunci el și tovarășii lui, erau ținta tuturor privirilor, a tuturor lacrimilor și suspinelor. Lumea se uită la ei ca la niște sfinți, ca și când dela ei ar atârna viața lor. În urma lor rămase pustiu pe sate, pustiu în orașe, și gândurile tuturor îi urmăreau departe pe câmpurile de luptă.

El însuși cât de crescut în sine însuși, cât s'a simțit când a văzut câtă nădejde, singura nădejde, se pune în cei duși sub steag. Și nu numai atunci! Cum nu mai venise acasă de doi ani, Andrei credea că va afla toate lucrurile așa cum le-a lăsat la despărțire. Ce s'ar fi putut face fără de el, fără de ei, cei duși?

Și iată că aici nimic nu arată să se fi schimbat ceva din cum era înainte de războiu! Iată că de pe nimic nu se cunoaște că-i războiu! Carele încărcate cu fân trec tot așa pe drum, vitele pasc în aceeași pace, ciocârliile se înalță în văzduh ciripitoare ca și mai înainte, copiii, cu vitele la păscut, sburdă și se aleargă în aceleași jocuri, lanurile sunt pline de lucrători.

Andrei își duse mâna la

frunte, și-și plimbă de câteva-ori palma apăsând de-a lungul ei: Nu cumva era un vis tot războiul ăsta, un vis din care el nu se putea deștepta? Tuși adânc dar sec, de câteva-ori, apăsându-și brațul stâng pe piept, și piciorul lui de lemn se izbi de podele. Nu! Nu era vis! Dar el, Andrei, nu mai plătea acum mai mult decât o cârpă lăpădată!

Exkaiserul și împărăteasa în exil. — Exkaiserul Wilhelm și răposata împărăteasă trăiau la Doorn, în exilul lor, foarte retrași și nu permiteau, ca să fie fotografiați de nimeni. O singură dată s'a învoit exkaiserul ca să fie pus înaintea unui aparat, în Aprilie anul trecut, când împărăteasa se simțea deja bolnavă și a venit la ei micuțul lor nepoțel, fiul prințului Ioachim. Fotografia a fost luată de prințul Oscar și p'aca, după-ce a fost trase de pe ea câteva fotografii, a fost nimicită. Din aceste fotografii a fost dată câte una prinților, Mareșalilor Hindenburg și Ludendorff. Altele nu s'au mai făcut, așa că fotografia aceasta a rămas absolut necunoscută marelui public, care astfel nu avea idee ce înfățișare are exkaiserul în exil. Auzind de vestea acestei fotografii un isteț reporter fotograf american, a venit în Germania și după grele peripeții și plăind o sumă enormă de 1/2 milion mărci, a reușit să pună mâna pe fotografia, care era la Ludendorff. Acest reporter apoi a dat-o la toate ziarele și revistele ilustrate de pretutindeni și astfel cu toată dorința exkaiserului de a rămânea necunoscută înfățișarea lui în exil, — nu i-a succedat.

Icoane din trecut.

*In geam îmi rîd din glastrele de lut
Atâtea flori, și nu știu care-anume
Mi-a dăruit parfumul fără nume
Aducător de gânduri din trecut.*

*Bătrâni fumoși, cu glas neîntrecut
Îmi spun din nou povești din altă lume
Și 'n juru-ne, cu pașii ca de spume,
Foesc tiptil bătrâne pe 'ntrecut.*

*Și-atîta duioșie e în toate
Și cîste-atîta cât nu se mai poate
În ochii lor, în gesturi și în glas,*

*Încât, gîndindu-mă, nu mă mai miră
Că celor ce în urma lor veniră
Din tot ce-a fost, nimic nu le-a rămas...*

DEM. GĂLMAN.

Amintire.

*Căsuța mea, strivită sub zăpadă,
Cu geamu 'mpodobit cu flori de-o vară,
Îmi pare-un petecuț de primăvară
Uitat în colțisorul meu de stradă.*

*Zadarnic vîntul, șuerînd a sfadă
I-a aninat pe umeri o povară
Ce o albește toată și-o 'nfioară
Ea-i rîde în năcaz, și n'o să cadă.*

*Iar eu culcat în jâlț pe lângă vatră,
Cu sufletul împovărat de-o piatră,
Privind un vechi portret uitat în ramă,*

*Mă simt furat de-un val de duioșie,
Căci mi-amintesc... de-un soare cald... de-o cramă
Și-un vis țesut la un cules de vie...*

DEM. GĂLMAN.

Bunele gânduri, bunele judecăți cari și-le făcuse despre el însuși și însemnătatea lui, s'au dus pentru totdeauna. Cum a putut el trăi într-o astfel de înșelare, doi ani încheiați? A fost copil? A fost nebun?

Nu! Nu era de loc vesel că se întorcea acasă. Și acum din pricina piciorului, era tris! Indată ce-și dădă seamă că el nu e nici cât un fir de nisip în mijlocul lumii, a vieții, îi pără că-i puțin lucru dacă se 'ntoarce acasă sănătos ori bolnav, întreg ori invalid. Ii pără că i o prostie să-și mai ascundă piciorul cel de lemn: cu el ori fără el, Andrei tot rămâneă ceea-ce era: o cârpă lăpădată, un nimic, peste care se trece fără nici o greutate. Dar era trist și simțea o cumplită amărălă în întreaga lui ființă, văzând minciuna în care a trăit până acum.

Și, într'un chip nedeslușit încă, îi era silă de viața care-și bate joc de noi cu atîta strășnicie. Ce înțales a avut să-i umple capul și inima, doi ani încheiați, cu minciuna că el nu e un om de toate zilele, că chinurile lui, suferințele lui, sunt urmărite cu un suprem interes de toată lumea, că dela faptele lui atîrnă tot ce va mai fi? Cum a pus pe el stăpînire o nebulie ca asta? Și pentru ce? Pentru ca acum să vadă, că nime nu j-a simțit lipsa, că nu poate fi decît uitat de mult,

că viața își toarce caerul tot așa de bine, tot așa de liniștit, ca și când el ar fi fost mereu acasă.

Desbrăcarea aceasta de ori ce apreciere ce și-o făcea mai înainte, îl apăsă, ca o piatră de moară, pe piept. Se simțea singur și părăsit, și povara vieții îl apăsă mai tare ca ori cînd.

Ce se vor alege de toate gândurile lui care-l întăriră, să nu-și piardă cumpătul cînd s'a învoit să-i tae piciorul? Atunci își zicea: Vor fi veseli acasă ori cum mă voiu întoarce, numai să fiu odată între ei. Se vor bucura de mine chiar de nu voiu mai putea lucra nimic.

Ce prostie! Cine se închipuise el că este? Țițina în jurul căreia se 'nvărte lumea? Andrei simți nimicnicia lui mai puternic de cît ori-cînd, și, ca și cînd s'ar fi scuipat pe sine, scuipă printre dinți, prin geam, c'un disgust nestăpînit.

Începă să privească cu ură și luncile ce străluceau în marea de verdeață a ierburilor mari, înflorite, și pădurile de pe culmi, și mai ales pe muncitorii care se pierdeau în lanurile de porumb, prășind. Avea sentimentul că el e pentru totdeauna desrădăcinat dintre ei, nu pentru că avea un picior de lemn, ci pentru că a înțales cît de neînsemnat este un om în lume, și a

simțit singurătatea omului în mijlocul vieții.

Da, se simte grozav de singur și părăsit! Nici în vîgăuna aceea blestemată, unde l-a ajuns sfărmăturile obuzului, nu s'a simțit atît de singur. Și Andrei nici bănuia nu putea, cum va mai putea trăi cu o așa de coplășitoare povară în spîinare!

Închise ochii și se îndesă mai tare în colțul vagonului. Își înfășură mantaua în jurul trupului, simțind fiori de frig, nu-i mai păsă că se vede piciorul lui de lemn.

Ce căută acasă? Își puse de-odată întrebarea aceasta c'un fel de furie. Ce așteptă dela întoarcerea sa? I-au simțit vr'odată lipsa lui acasă? Porumbul va fi săpat, cum săpate erau aproape toate pe care le-a văzut până acum. Fânașul din Răstoci va fi cosit, cel din Vâlcea încă nu va fi de coasa, nici-odată nu l-a cosit înainte de Sănpetru! Și chiar dacă ar fi de coasă acum, ce bucurie le va face celor de-acasă? Putea el, cu piciorul lui, să se poarte în urma coasei? Și pentru ce s'ar bucura cei de-acasă văzându-l ca un ciot uscat și nefolositor? Se vor mulțumi ei cu faptul că au la casă un om însemnat care și-a pierdut piciorul în războiu?

El deschise ochii arzători, privi din nou prin geam, și aducându-și

aminte de Stana, de nevastă-sa, avu un suris rău, disprețuitor. „Pe placul ei știu că sunt! Nu va mai avea un căpitan care să-i poruncească și să o supravegheze de aproape“, își zise el cu o răutate amară. Dar de-odată își zise, că toate acestea-s nimicuri la care nici nu se plătește să se gândească! Ce-i Stana și toate faptele ei? Un fir de nisip, o nimica la fel cu el, cu Andrei! Toată vieța aceasta nu-i decât o nemăsurată batjocură. Da, cineva-și bate joc de noi cu strășnicie! Ni se pare că suntem fițina lumii, că dela felul cum ne bucurăm ori ne întristăm, atârnă totul, că lucrările noastre se întipăresc pe fața lumii, când colo, uite, iarba crește ca și când nici un om nu ar fi pe pământ, și tot așa luminează și sfântul soare!

Pentru ce s'ar mai gândi cum va fi primit acasă? Ce preț mai pot avea toate lucrurile aceste, când el însuși nu mai are nici un preț?

— Va urma. —

o □ o

CÂNTĂRI

de RABINDRANATH TAGORE

I.

În faptul zilei ne-am adâncit în mare plasa.

Am scos din întunecatul abiz lucruri cu forme stranii și cu stranii frumuseți; — unele păreau un zimbet; luceau unele ca lacrimile, și unele erau împurpurate ca obrații miresei.

Încărcat cu sarcina zilei, când m'am întors la casa mea, mi-am găsit iubita în grădină, rupând a lene foile unei flori.

Nedumerit am rămas o clipă, apoi i-am așezat la picioare tot ce am scos din adâncuri și am rămas tăcut.

Le-a privit și mi-a zis: „Ce sunt lucrurile aceste stranii? Eu nu știu ce să fac cu ele!“

Rușinat mi-am plecat capul și mi-am zis: „nu le-am câștigat în luptă și nici nu le-am cumpărat în târg; nu sunt vrednice de ea“.

Apoi, noaptea întregă, unul câte unul, le-am aruncat în drum.

Dimineața, au trecut drumeți; le-au ridicat din colb și le au dus în țări îndepărtate.

II.

Paserea îmblânzită eră în colivia ei, paserea liberă în pădure.

Când le-a venit vremea, s'au întâlnit, așa a fost porunca sorții.

Paserea liberă ciripi: „O, dragostea mea, vino să zburăm în crâng“

Paserea din colivie șopti: „Vino lângă mine, vino să trăim în colivie amândoi“.

Zise paserea slobodă: „Între gratii, unde-ți poți întinde aripile?“

„Vai!“ zise paserea închisă, „în zarea cerului eu nu mi-aș mai găsi locul unde să mă așez“.

Paserea liberă ciripi: „Draga mea, cântă-mi cântecele crângului“.

Paserea din colivie zice: „Așază-te lângă mine, și te voi învăța graiul celor învățați“.

Paserea pădurii grăi: „Nu, ah, nu!, cântările nu se pot învăța!“

Paserea din colivie zice: „Vai! eu nu știu cântările crângului“.

Dragostea lor e plină de dor, dar ele nu vor putea zbură nici-când aripă la aripă.

Se privesc prin gratii, și le este sterp dorul să se cunoască.

Își zbat aripile infiorate de dor și cântă: „Vină-mi mai aproape dragostea mea!“

Paserea liberă ciripește: „Nu pot, mă înspăimântă închisele uși ale coliviei tale“.

Paserea prinsă șoptește: „Vai! sunt slabe, sunt moarte aripile mele!“

III.

Când, harnică, vei vrea să-ți umpli ulciorul, O! vino la lacul meu.

Apa îți va îmbrățișa picioarele și va povesti tainele lor.

Pe nisipuri zace umbra ploaiei, care se apropie și norii atârnă scumpi pe creasta vântată a arborilor, ca pletele grele de-asupra sprâncenelor tale.

Cunosc atât de bine ritmul pasilor tăi, doar el bate în inima mea.

Vino, o! vino la lacul meu, când trebuie să-ți umpli ulciorul.

Când vei vrea să te odihnești și să stai fără gânduri, lăsându-ți ulciorul să plutească pe apă, vino, o! vino la lacul meu.

E verde pajiștea de pe țărm, și fără număr sunt florile sălbatece.

Gândurile îți vor zbura din ochii tăi negri, ca paseri din cuibul lor.

Vălul tău îți va cădea la picioare.

Vino, o! vino la lacul meu, dacă vrei să odihnești.

Dacă, părăsindu-ți jocul, vei vrea să te cufunzi în apă, vino, o! vino la lacul meu.

Lasă-ți hlamida albastră pe țărm, apa albastră te va acoperi și te va ascunde.

Valurile se vor ridica în vârful degetelor, ca să-ți sărute gâtul și să-ți șoptească în ureche.

Vino, o! vino la lacul meu, când vei vrea să te cufunzi în apă.

Bolnavă de va trebui să fii, și vei vrea să pășești în moarte, vino, o! vino la lacul meu.

E rece el și fără de fund.

E întunecos el, ca somnul fără de visuri.

Acolo, în adâncimea lui, una sunt nopțile și zilele, și cântările sunt tăcere.

Vino, o! vino la lacul meu, când vei vrea să te cufunzi în moarte.

IV.

Cine ești tu, cetitorule, care îmi cetești poeziile deacum peste o sută de ani?

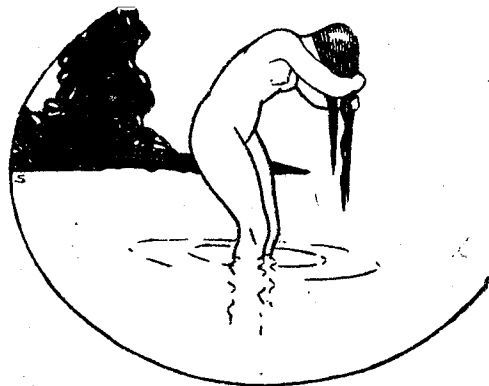
Nu-ți pot trimite nici o singură floare din bogăția aceasta a primăverii, o singură dără de aur din nouri de sus.

Deschide-ți porțile și privește afară.

Din grădina ta înflorită vor năvăli parfumatele amintiri ale florilor ofilite în urmă cu o sută de ani.

În bucuria inimei tale vei simți poate bucuria vie, care a cântat într-o dimineață de primăvară, trimițându-și vocea veselă dealungul unui veac.

Trad. Dr. I. P.

VREME PLOIOASĂ

GEORGE M. VLĂDESCU

Ploaună. În odăița curată, lumina e scăzută și-o liniște apăsătoare s'a statornicit din moment ce coana Marioara a pus capul pe pernă.

Coana Marioara e gazda mea, — „hazaica“, cum își zice dumneaei și pentru că „toată ziua umblă hojna“, a cuprins-o pe nesimțite oboseala și a trecut fericită dela viață la vis, alintată pe la nas de coada pisoiului Brândușel.

„n. sobă, cel din urmă tăciune, își sfârșește agonია...“

Lângă fereastră, duduia Aurica brodează cu capul înclinat peste gherghef.

Eu, mi-am cetit jurnalele și m'am plictisit de moarte. Mi-e dor de plimbare, de goană, de nebunie! Dar plouă... Și'n casă e așa căldurică!

Mă uit la ceas, mă uit afară, apoi la duduia Aurica... Ea brodează c'o migăleală mucenicească...

Hai să vorbesc cu dânsa! Dar e-atât de naivă fata asta! Doamne, și cu ce poftă doarme coana Marioara!

Tușesc.

— Dudue Aurică...

— Poftim.

— ...

— Spune.

— Te duci diseară la cinema?

— Poate.

— Cu mamaia?

— Sigur.

Și convorbirea s'a încheiat. Ce s'o mai întreb? Mai mult decât atât nu știe duduia Aurica să vorbească.

Mă uit iar afară, apoi în sobă...
Aprind o țigară...

— Teribil plouă, dudue Aurică.

— Da, plouă...

Și iar tăcere...

Nu pot înfirișă o convorbire și totuși vreau să vorbesc mult, aprins, furtunos.

Duduia Aurica s'a plecat mai mult peste gherghef. Li văd creștetul cu cărare prin mijloc și privirile îmi luncă pe gâtul plin, ce se tot coboară printre umeri într'o umbră nepătrunsă...

E frumoasă duduia Aurica, dar e-așa de naivă!

Uite: umerii rotunzi, pieptul prominent... Gene lungi, sprincene ar-cuite...

— Dudue Aurică...

— Poftim.

— Am să te 'ntreb ceva.

— Întreabă.

— Nu te superi.

— Nu.

— Nu-ți mai spun...

— De ce? Spune!

— Ai să te superi.

— Nu mă supăr.

— Nu-ți mai spun...

— Mă supăr eu.

Și duduia Aurica se supără și tace. Tac și eu și ascult cum toarce pisoiul lângă nasul coanei Marioara.

Și plouă... Dumnezeule! Cum mai plouă!

— Dudue Aurică...

— Poftim.

— Plouă...

— Plouă...

Ea se duce la fereastră și ridică mai mult storul.

— Și-i frig, dudue Aurică...

— Da, e frig...
Coana Marioara oftează lung prin somn.

— Dudue Aurică...

— Ia lasă-mă!

— Te-ai supărat?

— Dacă nu vorbești cu mine.

— Și-ți pare rău?

— Sigur.

— Bine dudue Aurică...

Și iar tac, și iar tace... Bine, dar nu pot să tac mereu.

— Dudue Aurică...

— Iar?

— Am să te întreb ceva...

— Mă'nșeli.

— Zău nu.

— Întreabă.

— Dudue Aurică...

— Ci întreabă odată!

— Dudue Aurică... De ce ai mata nasul strâmb?

Ea ridică fruntea uimită. Râde și face gropițe 'n obraji. Și are niște dinți, hoțoaica! Zău nu-i urită...

— Oleacă, dudue Aurică. Oleacă e strâmb spre dreapta...

— Serios?

— Crezi că glumesc?

— Las' să fie! Cine m'o plăceă nu ține seamă de asta.

— Așa-i, dudue Aurică...

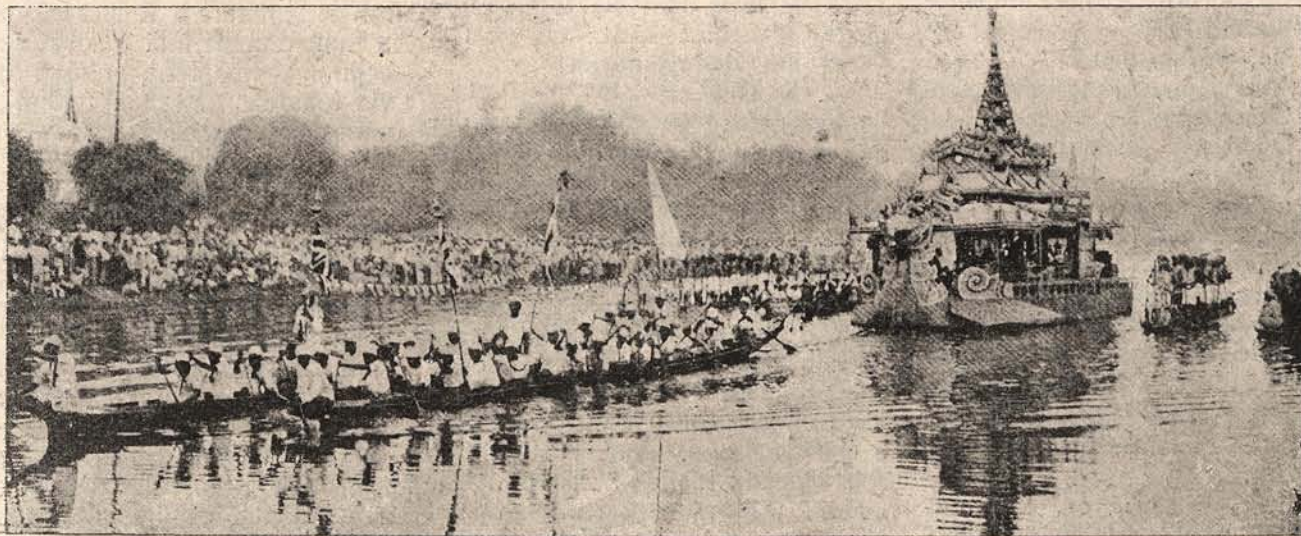
— Și iar tac, și iar tace...

Dar tot eu:

— Vezi mată, dudue, așa-s oamenii. Poartă o viață 'ntregă unele defecte fără să le bage'n seamă. Nu mai departe eu. Până mai acum câțiva ani mă credeam fără cusur.

Duduia Aurica ridică capul cărlionțat și mă privește arătându-și dinții mărunți.

— Ei, și-acum?

Prințul de Coroană al Angliei, după-ce a călătorit aproape peste tot locul în Indii, se pregătește să termine voiajul. Ultimele serbări date în stil mare în onoarea lui, au fost sărbările pe apă dela Mandalay în Rangoon, în Birmania. Barca Prințului în formă de pagodă, decorată frumos, este remorcată și escortată de o mulțime de luntri în care ocupă loc muzicanții și dansatoarele, care distrau pe prinț. Pe marginea apei poporul îngrămădit privește la desfășurarea sărbărilor strălucitoare.

— Privește-mă și mata. Nu vezi nimic?

— Ba da, ai nasul prea mare...

— Altceva nimic?

Vorbesc foarte serios; chiar dau o nuanță de tristeță glasului.

— Nimic.

— Am avut un prieten care avea o ureche mai mică.

Eră aproape de 40 de ani și nu știă...

— Și!

— Tocmai după însurătoare l'a observat nevasta. Ce scandal! A intentat proces de divorț... Că-i om însemnat... Și soacră-sa îi ținea hângul... N'a fost chip să mai ducă casă... Acum spune și mata: ce eră vinovat? Firea are multe capricii. De-aceea eu, cu toată lipsa de prejudecăți, simt uneori adânci fiori de înfrustrare gândindu-mă că nu sunt ca ceilalți oameni...

Duduia Aurica nu mai râde. Zâmbește așa, ca deșteptată dintr'un vis.

— Dar, urmez eu, îmi pare bine că mata n'ai băgat de seamă... Hai să vorbim despre alte lucruri. Ce lucrezi mata acolo?

Ea pleacă din nou capul pe gherghel și începe să lucreze. Eu aprind altă țigară, mă uit pe geam și blestem norii cari se ngrămădesc din ce în ce.

Și-așa cu poftă sforăie coana Marioara cu pisiul lângă nas!

Case. Scot batista și-mi șterg ochii... Duduia Aurica tresare. Eu privesc mereu spre fereastră simțind ochii ei cari mă urmăresc... Fac o figură jalnică de tot și oftez...

— Nu vrei să-ți fac o cafea, domnule Jorj?

Tresar, surprins, rușinat de emoție... Răspund trist:

— Nu, dudue, mersi.

— Atunci mai spune ceva.

— Ce să spun?

— Dumneata știi multe.

— Te'nșeli...

Și, zise ea după câțva timp, nevasta prietenului d-tale s'a despărțit din pricina asta?

Zimbesc cu tristeță.

— Așa-s femeile. De-aceia eu, de când îmi cunosc meteahna, nu mă mai gândesc la însurătoare.

Duduia Aurica râde iar. Dar eu nu râd. Dimpotrivă. Sunt ffoarte nenorocit...

— Bine, urmează ea. Dar urechile d-tale sunt egale...

— Da'și aveă numai urechi...

Mă privește lung... Eu plec ochii...

— Ia lasă-mă, zice dumneaei supărată. Mă'nșeli.

— Dudue Aurică... Am eu aerul glumeț?

— Dar eu văd că n'ai nimic.

— Privește-mă bine.

— Te privesc.

— Ei?

— Nimic.

— Ei, asta-i!

— Sprincenile?

— Ași!

— Gura?

— Privește-mă bine! Zău, dudue Aurică, încep să mă bucur. Eu în ochii dumitale ași vrea să fiu fără cusur.

— Ochii?

Plec capul descurajat, dar abia îmi stăpânesc râsul. Mă ia de mână și mă duce lângă fereastră. Mă privește mult, cu băgare de seamă.

— N'ai nimic! Lasă-mă! Râzi de mine!

O privesc mâhnit. Ea s'a enervat, îi ard obrazii. Mă privește din nou.

— Cel din dreapta?

— Nu. Stângul...

— N'are nimic, domnule Jorj!

— Uită-te bine!

— Parc'ar fi puțin mai albastru...

— Da' de unde!

— Atunci ce are?

— E mai mic...

— Mai mic?

— Oleacă...

Mă prinde cu palmele de tâmpel și mi întoarce fața spre lumină. Îi tremură buzele și i s'au aprins ochii.

— Dar i-așa de puțin, domnule Jorj!

— Puțin... Nici eu nu zic altfel...

Stă duduia Aurica în picioare și se uită la mine. Eu mă plimb încet, mâhnit foarte...

— Ia lasă, domnule Jorj, că nu-i nimic. Mai bine să-ți fac o cafea.

— Nu, dudue, mersi.

— Ei lasă...

Și se duce pe vârful picioarelor ca o pisicuță, deschide dulapul, scoate zaharnița și lampa de spirt și sfâr! apa începe să fiarbă.

Eu stau lângă fereastră și mă fac a cetii un jurnal. O fur însă cu coada ochiului. Făcând pe gospodina, o prinde de minune... Merge de colo-colo; scoate ceștile, sticluta cu rom... Eu citesc jurnalul... Nici n'o bag în seamă. Simt însă când e gata cafeaua. Aud când stinge spirtul, când toarnă... Aștept... Dar nu mai aud nimic... Ridic puțințel o geană... Intr'un colț, ferită, a scos un ochiu de oglindă și se privește. Și-a prins vârful nasului între degete și-l mișcă și la dreapta și la stânga...

Tușesc ușor. Ea tresare și vine.

Imi pune tăvița pe masă. O privesc... E contrariată, enervată...

— Da' unde te duci, dudue Aurică?

— Vin acum...

Și ese. Pricep că se duce dincolo, la oglinda cea mare! Sorb din cafea... Strașnic de gustoasă și aromată! Zâmbesc... Pisiul toarce mereu... Afară plouă...

Dar gazda mea oftează, ridică capul...

— A-a-a-h! zice ea satisfăcută. Chiar visam că beam o cafea bună! Și știi ce-am mai visat, domnule Jorj? Dar să nu știe Aurica! Parcă dumneata te însurai c'o fată cu nasul strâmb și-aveai cinci copii... Toți cu nasul strâmb și cu ochiul stâng mai mic... Oleacă mai mic...

„Război contra războiului“.

Acu-s două săptămâni în imensa sală a Trocadéro-ului din Paris, care încapă mai multe mii de oameni, doctorul Nansen, conducătorul operei de ajutorare a Rusiei înfometate, a ținut o conferință însoțită de proiecțiuni și fotografii, arătând grozăvia foamei rusești și cerând ajutor pentru nenorociți, cu ori-ce preț și cu ori-ce sacrificii politice.

Cu câteva zile mai înainte nu se mai găsea deja nici un bilet de intrare și în ziua conferinței sala era plină cum nu mai fusese. Muncitori și dame în blănuri scumpe, copii de școală și moșnegi, veniseră să audă povestirea acestei revoltătoare grozăvii, cauzată de răufăcea omului.

Di Ferdinand Buisson, președintele Ligii Drepturilor Omului, prezentând publicului pe doctorul Nansen, fostul explorator al regiunilor polare, a spus în discursul său, că ori-care ar fi sentimentele neprietenoase ale unor popoare agitate în urma întinșelor și vechilor jeshături

de ură între oameni, ori-care ar fi sentimentele diferitelor guverne care nu pot ieși din încăpăținarea politică, pentru a se lăsa stăpâniți de cele mai elementare sentimente umane, — ei, inițiatorii ajutorării celor 30 milioane de înfomețați ruși, nu se vor feri dela nici un sacrificiu, pentru ducerea mai departe a războiului *contra războaielor* și *contra urmărilor lor nenorocite*. — La auzirea acestor cuvinte miile de Francezi din sală au izbucnit în aplauze puternice, care au durat multă vreme. Entuziasmul întregului public era foarte mare. Toți strigau „jos războiul, jos ura“.

Aceasta e o dovadă, că în publicul mare se ascund și asemenea sentimente înalte și nobile. Serbarea aceasta a fost o dovadă suficientă. Insuși sufletul nostru, al fiecăruia, ni-o dovedește. Inșă acelaș public, la alte adunări, așăfat de alți oratori, cerea războiul, stârpirea de pe pământ a dușmanului, sânge, sânge mult, și aceasta pretutindeni, în toate țările.

Este clar, că publicul nu prea are principii, și nu prea e consecvent. Faci din el ce vrei. El e ca sufletul omului, încapă în el și binele și răul, după împrejurări. Depinde de cei care îndrumază acest public, acest popor, ca să-i exploateze numai pornirile bune, ca ei să fie consecvenți, să-i dea *educație* cuminte, împingându-l la fapte cuminti.

E vorba, bineînțeles, de *educarea conștiinței* și a sufletului, care s'ar putea face destul de ușor dacă fiecare om ar avea *conștiința de sine*, adică dacă ar ști *ce e el* și *ce cale* trebuie să urmeze în lume. Atunci cenzura faptelor, selecționarea atitudinilor fiecărui om și fiecărui popor ar avea un *criteriu bun*, adică în perfectă armonie cu legile Existenței și progresului.

Ce spunem noi aici, nu e o declamație savantă și pedantă. Ținem să întărim spusele noastre, pentru cei cărora istoria anilor trecuți nu le e o dovadă suficientă, cu o nouă dovadă în legătură cu cele spuse la început:

Doctorul Nansan, înainte ca foamea rusă să înceapă a secera oameni, s'a adresat guvernelor aliate, cerând prevenirea catastrofei. El se angajă cu această operă, dacă i-se puneau atunci îndată la dispoziție cinci milioane de livre sterline, adică *abea jumătate din prețul unui mare vapor-cuirasat de război!* A fost însă refuzat, cu toate că doctorul spusese că refuzul acesta poate costă viața

a 12 milioane de oameni din 30 milioane de înfomețați, numai în anul acesta. I-s'a răspuns că „Europa nu-și poate permite luxul de a salva Rusia!“ El a răspuns: „Din potrivă, eu cred că Europa nu-și poate permite luxul ca, numai din considerații diplomatice, să nu salveze Rusia, care e grănarul Europei și unde frați de-ai noștri, oameni, mor de foame!“

Dar n'a fost ascultat de reprezentanții politice de azi ai popoarelor. A trebuit să apeleze la sentimentele particulare și la mijloacele lor slabe. Iar azi salvarea e cu mult mai grea ca înainte.

Să nădăjduim însă, că împrejurările nenorocirii de azi a Rusiei, vor fi tocmai un exemplu întăritor pentru oamenii înțelegători cari, izolați și cu perseverența fanaticului, poartă *războiul contra războiului* și provocărilor de războaie, așteptând întăriri grabnice dela toată lumea desanimalizată.

I. I. M.

*

Buletinul „Muzeului Limbei Române“.

Munca culturală și adesea tănuită publicului românesc, munca pe care o săvârșesc profesorii universității din Cluj, — începe să dea roade vizibile și mai prețioase. Răsar tot mai des cărți de valoare incontestabilă, care fac onoare și autorilor, dar și culturii noastre naționale. Datoria noastră este, bineînțeles, de a lua cunoștință în măsură cât mai largă de aceste cărți și pe cât numai posibil, a le urmări și a le răspândi. Între știința, care se profesază dela catedra universitară și marele public, trebuie să fie o permanentă legătură, căci numai astfel devine o comoară pentru toți, ceea ce creiază, în atâtea nopți grele de studii, mințile luminate și alese ale neamului.

Din acest punct de vedere buletinul, pe care îl tipărește „*Muzeul limbei române*“ al universității din Cluj, de sub conducerea d-lui *Dr. Sextil Pușcariu*, și care are frumosul și simbolicul titlu „*Dacoromânia*“, — este deadreptul un eveniment pentru știința limbei române.

Într'o operă de peste 600 de pagini, ni-se dau bogate și lămuritoare studii asupra diverselor probleme, pe care le aruncă la suprafață cunoașterea temeinică și cultivarea conștiinței a limbii noastre, și totul este atât de select, atât de clar și atât de ușor, că interesează pe ori cine ar vrea să cunoască ceva din structura limbii românești.

Trecând peste diverselē articole de filologie propriu zisă, cari însă nu au nimic sec, dupăcum au de obicei astfel de studii, — buletinul „*Dacoromânia*“, oferă o mulțime de dări de seamă asupra lucrărilor și revistelor române și streine de specialitate, iar la începutul lui se dă un studiu larg și surprinzător de interesant, asupra unei cărți populare puțin cunoscută: „*Erotocritul*“ lui *Coraoro*. Studiul acesta, scris de profesorul bucovinean *Vasile Grecu*, este un model de cum trebuie să se facă aceste studii pentru cunoașterea literaturii noastre populare scrise, și îmbrățișează întreagă problema, din toate punctele de vedere, dând ceva rotunzit, întreg și fără lacună.

Un șir întreg de astfel de studii asupra multelor manuscrise populare de prin bibliotecile noastre publice și particulare, ar avea poate drept consecință un interes mai viu al editorilor de cărți pentru popor și s'ar găsi poate cineva, cine să înceapă înfățișat și la noi editarea unei *adevărate biblioteci populare*.

Lucrând și în direcția aceasta, dl *Dr. Sextil Pușcariu*, ar face o operă de cea mai înaltă valoare și ar contribui în măsură neînchipuit de mare, pentru a duce în popor dragostea de carte și lumina ei binefăcătoare.

Dr. S. B.

*

Logodna religioasă a Principesei Mărioara. Gazeta populară „*Lumina Satelor*“ din Sibiu scrie, că logodna religioasă a Principesei Mărioara s'a săvârșit în următorul fel:

Logodna s'a slujit din partea I. P. S. S. Mitropolitul primat *Dr. Miron Cristea*, ajutat de arhimandritii: *Dionisie dela Sinaia* și *Gherantie Nicolau dela Mitropolie* și diaconii *Nicodim Zamfirescu* și *Popecu Zamfir*.

Mitropolitul primat a rostit formula logodnei: „*Logodește-se robul lui Dumnezeu Regele Alexandru, cu roaba lui D-zeu Principesa Maria*“.

Această formulă a fost rostită de 3 ori, în vechea limbă slavonă.

Înainte de rugăciunea logodnei, Mitropolitul, după obiceiul sârbesc, a legat batista de mătășă albă, după ce mirii și-au dat mâna dreaptă.

După terminarea logodnei religioase, a urmat binecuvântarea colacului, care iarăși este o datină a poporului sârbesc.

M. S. Regele Alexandru, a trimis făină de grâu curat, care în casa miresei a fost frământată într'un mare colac, deasupra căruia erau așezați

doi porumbei de pâne, cu ciocul apropiat.

La binecuvântarea acestui colac, Mitropolitul primat a rugat pe Dumnezeu să dea roade, din belșug, Serbiei și României, spre îndestularea supușilor acestor două țări. A stropit colacul cu vin și cu sare, în formă de cruce.

A rupt, apoi, din colac și întorcându-se spre miri, le-a dat fiecăruia câte o bucată, spre gustare, rostind, tot după obiceiul sârbesc cuvintele:

„Precum această pâine nu poate fără sare, așa să nu puteți nici Voi trăi unul fără altul, până la moarte“.

După aceasta, Mitropolitul primat, dând din nou mirelui și miresei, câte o bucată de colac, aceștia frângând câte o bucăciță, au împărțit la cei de față, — drept semn că Regele unei țări se îngrijește și de starea bună a poporului său, ca acesta având pâinea cea de toate zilele, să trăiască în mulțumire.

SCRISORI DELA REDACȚIE

Lia Orza. Vom da una sau două din cele trimise, într'unul din numerile viitoare. — De pe anul 1912 a rămas, în adevăr, o restanță de 10 coroane.

S. S. în C. Lucrare de începător, nu destul de ciselată și literară pentru a putea fi tipărită. Continuați cu multă credință, că veți ajunge să scrieți lucruri publicabile.

N. Noricuța. Vă mulțumim pentru prețioasa colaborare. Incepem publicarea lor chiar în numărul acesta.

C. Mirea, Torino. Cu mici ciselări o vom publica-o cât mai curând posibil.

G. S. M. în S. N. Căutați să fiți mai concentrat și mai poetic. În poezie se evită tot ce-i banal și se caută expresii alese și mai clare. Cea mai bună strofă ni se pare aceasta:

„Visări de lună argintate
„S'au stins în asfințit de soare,
„Mor florile de-acum în glastră
„Și plâng în vale trei izvoare“.

„*Silva*“. Ce a-ți trimis acum nu merge în revistă. Poate aveți altceva mai bun.

V. R. Poezia Dtră „De vorbă“ este și ca fond și ca formă slăbuță și nu se poate publica.

Locot. Răduțiu. Vă mulțumim din inimă pentru frumoasa scrisoare, pe care ni-ați adresat-o. Scrisorile de natura aceasta sunt pentru noi o prețioasă recompensă morală pentru munca ce-o săvârșim.

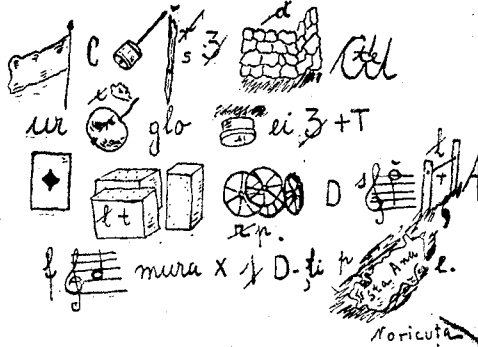
I. p. Lucrarea Dtră este foarte interesantă și dacă nu o publicăm, o facem numai pentru că forma ei literară lasă de dorit. Așa cum e scrisă, ar merge foarte bine în foiletonul unui ziar.

S. S. Scenele sunt zguduitoare și fidel redate. Am văzut și noi scene identice și în adevăr nu exagerați; Se pare, cu toate

acestea, că nițel a-ți scris bucată cam fără inspirație și fără grije. Puneți mai multă însuflețire și mai mult suflet în forma ei și o vom publica.

? GHICITORI ?

Ghicitoare ilustrată.

Deslegarea acestei ghicitori să ni se comunice prin o carte postală cel mai târziu până în 25 Martie. Deslegarea ei vom publica-o în nr. 7 al revistei noastre. Unuia dintre deslegători, care va fi ales prin tragere la sorți, îi vom da un premiu de carte.

Deslegarea ghicitorii din Nr. 2

1	C	O	S	I	N	Z	E	A	N	A
2	A	L	E	X	A	N	D	R	E	
3	T	R	A	D	A	T	O	R		
4	A	M	A	G	I	R	E			Au desle-
5	R	O	S	T	O	V				gat-o corect:
6	T	U	R	C	I					Ioan Bence-
7	S	E	N	S						can, preot în Teș,
8	U	N	T							p Brestovaț, j Timiș;
9	L	A								Ilie Feraru, împeigat în
10	I									Brăila; George Fugăță,

15 încercări au fost neisbutite.

Premiul s'a sortit dlui Ioan Bencecan, preot în Teș.

Deslegarea ghicitorii din Nr. 3:

		1	2	3										
1	C	A	L	I	A	C	R	A						
			2	H	O	T	I	N						
				3	V	A	S	L	U	I				
4	T	I	G	H	I	N	A							
				5	H	U	N	E	D	O	A	R	A	
					6	I	Z	M	A	I	L			
					7	T	E	L	E	O	R	M	A	N
					8	R	O	M	A	N	A	T	I	
9	T	O	R	O	N	T	A	L						
					10	R	O	M	A	N				
						1	2	3						

Această ghicitoare se desleagă corect, bine înțeles, și dacă într'unul din șire se așează alt județ. Așa de pildă în șirul 5 se poate foarte bine plasa și județul Constanța, în șirul 7 și județul Mehedinți, în șirul 9 și județul Romanați, etc Esențialul este, ca șirul 2 de sus în jos, să dea numele revistei „Cosinzeana“.

Au deslegat corect această ghicitoare următorii: Ionel Ienea, elev Orăștie; Valer Martin, elev Orăștie; Aglaia Mindirigiu, Dorohoiu; I. Gh. Ioan, învățător Cornești-Tecuci; Ioan Giurgiu, elev Brad; Pavel Soceriu, Cenadul-Mare; Virgil Budoiu, elev Deva; I. Rusu, Tibreanu, notar Turcheș; Octavian Stanca, elev Sebeșul-săs.; Remus Perian, preot Mircovăț; Octavian Receanu, Miercurea-Ciuc; Titus Dan Lochian, Gherla; Nicolae Sârbu, Cluj; Teofil Bugnariu și Vasile Pinte, elevi Dej; Căndin Gliga, Mediaș; Moise Popovici, preot Măderat; Tănase Balea, subrevizor școlar Odorheiu; Ilarion Timoc, inv Feldru; Doina Macavei, elevă Brad; Iancu Simu, elev Sebeșul-săsesc; Iudita Papp, inv. Hălmașgiu; Victor Turdean, elev Alba-Iulia; C. Buttacu, Călărași; Zoe Perian, Criștior; Ioan Stoia inv. Orlat; M. Tândărică, București; Leontina Berwanger, Mehadia; Nicolae Muntiu, elev Cluj; Fleischer Otto, Bistrița și A. Anderco, student Bistrița.

5 încercări au fost nereușite.

Premiul s'a sortit dlui M. Tândărică, Str. Alex. Lahovari 22, București.

PRODUCȚIA FABRICII CZELL

BERE NUTRITIVĂ SPECIALĂ „HERCULES“

CEA MAI BUNĂ BEUTURĂ SĂNĂTOASĂ!

SĂ CAPĂTĂ PRETUTINDENI PRECUM ȘI FAVORITA

BERE DESCHISĂ „CZELL“

„Lloyd Express“

1-12